

Csaba László: az nem jó, ha valaki pénzt kér, és közben szidja a bankárt 2. rész

Millei Ilona | 2023. szeptember 5. 14:05 | hirklikk.hu

Teljesen kiszámíthatatlanná teszi a gazdaságpolitikát a húzd meg, ereszd meg politika – állapította meg a vele készült interjú első részében Csaba László. A CEU közgazdász professzorával arról is beszélgettünk, hogy az nem egy jó pozíció, ha valaki pénzt kér, és közben szidja a bankárt. Vagyis szerinte a visszafogottabb hangvétel Brüsszellel inkább eredményre visz, mintha verjük az asztalt. Az akkumulátorgyárakról azt mondta: nekünk ez nagyon nem jó irány, és jó, erős gazdasági és politikai érvek szólnak amellett, hogy a kormány ebből visszavonuljon.

Ilyenkor szokta elővenni a kormány azt a forгатókönyvet, hogy Brüsszel a hibás, a multik tehetnek minden rosszról. De megoldja-e a kormány problémáit, ha hangulatot kelt Brüsszel és a multik ellen?

Azt gondolom, ha Brüsszellel kapcsolatban most épp a pénzkérés állapotában vagyunk, akkor helyesebb nem hangoskodni, de legalább is a nyilvánosság előtt. Én nem akarok senkinek tanácsot adni, de ilyen értelemben az, hogy most megint van egy Európa-ügyi miniszter, amilyen sok-sok évvel ezelőtt Baráth Etele volt, talán nem baj. És talán az sem baj, hogy Bóka János az európai uniós ügyekért felelős miniszter. Ő egy olyan szakértő, aki egész életében uniós ügyekkel foglalkozott, ismeri a stílust, a tartalmat. Szerintem hagyni kellene, hogy ő legyen a hangadó, és Brüsszel, mint téma kicsit hátrébb szorulhatna a kommunikációban. A multik az egy bonyolultabb dolog, mert tőke-ellenes hangulat van nálunk, és ezt eddig mindig kihasználták, most is engedik. Én ezt nem tartom jónak, de előre jelzem, a multikat biztos, hogy fogják szidni. Brüsszellel kapcsolatban, ha bárki is kérdezne, azt tanácsolnám, hogy a visszafogottabb hangvétel inkább eredményre visz, mintha verjük az asztalt. De azt hiszem, hogy ez a szembenállás most már olyan szintűvé vált, a kormányzati kommunikációnak annyira a központi elemévé nőtte ki magát, hogy nem fognak tudni erről teljesen leszállni. Mindenesetre, ha valaki pénzt kér, és közben szidja a bankárt az nem egy jó pozíció.

Tulajdonképpen mit kellene csinálnia a kormánynak, ha ezt az egész dolgot komolyan venné?

Szerintem a Magyar Nemzeti Bank által fölvezetett hangvételben lehet előremenni, mert abban sok olyan van, ami a régi Fidesz-szövegekre emlékeztet, mint például, hogy nagyobb hozzáadott értéket kell csinálni, javítani kell a gazdaság versenyképességét, amibe nem gazdasági elemek, mint oktatás és egészségügy is beletartozik. Ezt én nem látom egy nemzetvesztő politikának, épp ellenkezőleg, azt

gondolom, hogy ezt sokan mások is így gondolták, akik azt hitték, hogy a Fidesz javítani fog majd a helyzeten. Sosem késő javítani. Én azt hinném, az lenne az első lépés, hogy ezt a fajta hangütést kellene megtalálni és elfogadni. A második az lenne, hogy ezeket ilyen-olyan számításokkal és lépésekkel meg kellene alapozni, beleértve azt, hogy reálisan kellene beszélni a növekedésről, ezen belül a bérnövekedés lehetőségeiről. A harmadik dolog, amit különösen fontosnak tartanék, az az egybehangolás. Itt jól látható, hogy a kormányra nagyon vonatkozik az az állítás: nem tudja a jobbkez, mit csinál a bal, mert annyira egymásnak ellentmondó irányok, mértékek, felvetések vannak. Ez nem teljesen új, de nagyon veszélyes, merthogy elbizonytalanítja a beruházókat. Ahogy a cégeket meg a háztartásokat is. Jó lenne, ha az összehangolás megtörténne. Csak az akkumulátoroknál maradva, azt azért el kéne döntenie, hogy még mindig akarunk-e akkumulátor-világbajnokok lenni, miközben azok, akik értenek hozzá, azt mondják, az elektromos autó túlhaladott technológia, és nem ez lesz a jövő útja. Lehetett volna öt évvel ezelőtt, de most már inkább két másik irányba mennek. Az egyik, az egyszerűbb, hogy más adalékokkal javítják föl az olajat, amitől a benzin környezetterhelő hatása meredeken csökken. Vagyis ugyanazokkal a gépekkel lehet tovább dolgozni, csak ahogy annak idején a katalizátor-technika megoldott egy csomó problémát, úgy egy másfajta módon összerakott hajtóanyag – alapvetően benzin – megoldja a környezetterhelési problémát. A másik irány a hosszútávú gondolat: átállni a hidrogénalapú fejlesztésre. Én Financial Times-konferenciákon hallottam arról, hogy ez a jövő. Ahogy annak idején át kellett állni a gőzmozdonyról a villanymozdonyra, úgy ezt is meg kell majd csinálni, inkább hamarabb, mint később. Ez már elindult, és sokkal inkább van kifutása. Az kérdés, hogy mekkora, és hogy mennyi idő alatt térül meg. Erről folynak a viták. De, ha van egy ilyen köztes megoldás, hogy a benzin összetételének javításával a környezetterhelést jelentősen csökkentik, plusz van egy olyan árképzés hozzá, ami inkább az energia megtakarítására, mint a kínálat növelésére épül, akkor – mondják –, a következő ötven év kérdései meg vannak oldva. Akkor viszont nem kell számolatlanul akkumulátorgyárakat létrehozni, mert nem fogják megtermelni azokat az elektromos autókat, amiknek a működtetéséhez ez szükséges lenne. Úgyhogy ez tévedésnek bizonyul.

Azt elképzelhetőnek tartja, hogy úgy fogunk járni az akkumulátorgyárakkal, mint a lélegeztetőgépekkel? Egyszer csak kiderül, hogy a nyakunkon marad egy csomó felesleges akkumulátorgyár?

Én azt hiszem, hogy az a különbség, a lélegeztetőgép az egy egyszeri „úri buli”, hogy az valakinek az üzlete, és legfeljebb fölszámoljuk azt a céget, amelyik annak idején megvette azokat, és akkor nyomtalanul eltűnt a semmiben. Ha most összeadjuk az akkumulátorgyárakat, és ennek kapcsolt részeként a vízfejlesztést, a levegőt, az utat, a munkavállalókat, és az összes többit, akkor itt olyan összegek

jönnek ki, amik már a makroökonómia határait feszegetik. Azt gondolom, hogy annyit egész biztosan nem lehet megcsinálni, mint amennyit most bejelentettek. Azért van remény, mert láttunk már olyat, hogy a kormányzat nagy hangon elköteleződött valami mellett, és utána nem igen történt semmi. A Fudan Egyetemből hála istennek, nem lett semmi, és most erről nem is beszélnek. Ahhoz képest, amekkora hangon erről szó volt, most egyelőre semmi sincsen. A Budapest-Belgrád vasútvonalról sincs egyelőre szó, és a Paks2 ügyében tíz éve már, hogy nem történik semmi. Azt nem mondom, hogy nulla, ami történt, mert tématerveket készítettek, engedélyeztettek, ide-oda utaztak, ez rendben van, de konkrétan kapavágás nem történt. Azért mondom ezt a három témát, mert a Fidesz gazdaságpolitikai elméletében sok-sok éve ezek a kiemelt területek, és nem történt velük semmi. Úgyhogy el tudom képzelni, miután az akkumulátorügynek Palkovics László volt a gazdája, de ő végül is kikerült a politika első vonalából, nem tudja befolyásolni ezeket az ügyeket. A többiek meg mintha húzódoznának. Egyik sem nagy híve az akkumulátorgyártás felfuttatásának. Ha pedig senki nem híve, akkor nem fogják felfuttatni. Úgyhogy az lehetséges, hogy ugyanúgy elfeledkezünk róla, mint annyi minden másról. Ha a Paks – amivel kapcsolatban a miniszterelnök a személyes tekintélyét bevetette, megígérte, és mindenkiel összeveszett – egy évtized alatt nem jutott előre, akkor ez azért mással is előfordulhat. Ráadásul akkumulátor-ügyekben a miniszterelnök nincs személyesen involválva. Én azt gondolom, hogy messze a legegyszerűbb megoldás a visszavonulás. Gilbert Keith Chesterton angol filozófusnak van egy mondása: két módon lehet hazaérkezni, az egyik egy hosszú kitérővel, a másik, hogy otthon maradunk. Van olyan, hogy „otthon maradunk”, és nem kezdünk el olyan fejlesztéseket, amikről tudjuk, hogy soha nem fognak megtérülni. Hiszen ennek a termelésnek két pontján van az igazán nagy bevétel, az egyik, aki a technológiát termeli, a másik, aki beépítette az autóba. Az a köztes, hogy gyártják az akkumulátorokat, erre-arra költenek, és szennyezik a környezetet, az a rabszolgák feladata. Vagyis, ez nekünk nagyon nem jó irány és jó, erős gazdasági és politikai érvek szólnak amellett, hogy a kormány ebből visszavonuljon. Messze a legegyszerűbb az, ha nem beszélnek róla, ahogy nem beszélnek a Fudanról, meg a Budapest-Belgrád vasútvonalról, csak „itthon maradnak”.

Első rész:

<https://csabal.com/files/downloads/ovakodni-kell-olyan-igeretektol-amiket-nem-lehet-betartani.pdf>